

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ і ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 27 (1146)

Серада, 3 красавіка 1957 года

Цана 40 кап.

Дзеля справы далейшага эканамічнага ўздыму

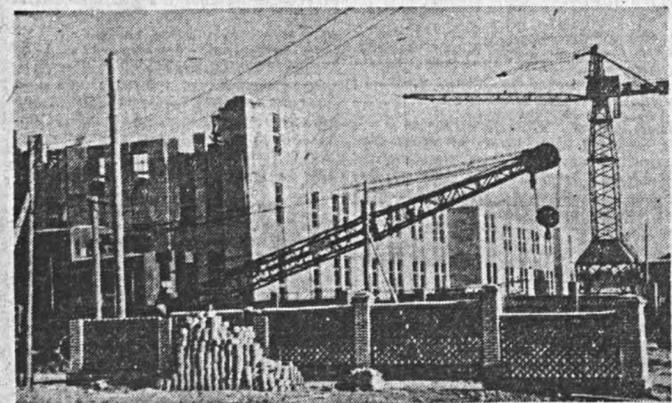
Ютныя дні ў газетак навукаваным тэзісам даклада Н. С. Хрушчова «Аб далейшым удасканаленні арганізацыі кіравання прамысловасцю і будаўніцтвам». Цэнтральны Камітэт нашай партыі і Совет Міністраў апублікавалі гэтыя тэзісы даклада, які будзе зроблены на бліжэйшай сесіі Вярхоўнага Савета ССРСР. Для таго, каб іх абмеркаваў, выказаў свае думкі народ, адзіны газетар нашай вялікай сацыялістычнай краіны.

Комуністычная партыя і Совецкі ўрад і мы, што яны аўтаўтаюцца народнымі па сваёй сутнасці, робяць усё ў інтарэсах народа, вядуць сваю палітыку, грунтоўна на гэтых інтарэсах, што яны, перш чым ажыццявіць той ці іншы крок у палітычным ці эканамічным жыцці краіны, памятаюць рады ў самага народа. Гэта з'яўляецца выражэннем найвышэйшага, найглыбейшага савецкага дэмакратызма, выражэннем узлесу самых шырокіх народных мас у кіраванні дзяржавай, у ажыццяўленні ле палітыкі, якай накіравана

тэзісы на адно: каб квітнела наша сацыялістычная Радзіма, каб паліпалася з кожным днём жыццё народа, павышаўся яго матэрыяльны і культурны ўзровень. У тэзісах ЦК КПСС і Савета Міністраў ССРСР гаворацца, што развіццё нашай сацыялістычнай эканомікі вымагае паспяшнага пошуку і паліпашэння арганізацыйных форм кіравання прамысловасцю і будаўніцтвам, паліпашэння планавання народнай гаспадаркі. Цяпер у нашай краіне налічваецца больш 200 тысяч дзяржаўных прамысловых прадпрыемстваў і звыш 100 тысяч будоўляў. У гэтыя прадпрыемствы і будоўлі размяшчаны ў розных раёнах краіны. Зразумела, для таго, каб апэратыўна кіраваць гэтымі прадпрыемствамі і будоўлямі, перш за ўсё сама кіраўніцтва павінна быць набліжана да іх. Пры дзяржаўна-кааператывнага кіраўніцтва на месцах не адпавядаюць высокім патрабаванням канкрэтнага і апэратыўнага кіраўніцтва далейшым развіццём народнай гаспадаркі. Больш таго, яны ў пэўнай меры спыраюць, абмяжоўваюць магчымасці поўнага скарыстання тых рэсурсаў, якія закладзены ў самой сацыялістычнай сістэме народнай гаспадаркі.

Лютыяскі Пленум ЦК КПСС прыняў неабходныя пераўраць да такіх форм кіравання гаспадарчым жыццём краіны, якія б найбольш поўна спалучылі ў сабе апэратыўнае, канкрэтнае кіраўніцтва на месцах з абавязковым захаваннем цэнтралізаванага планавання ў маштабах усёй краіны. З гэтай мэтай прапаноўваецца цэнтр дзяржаўна-аператывнага кіраўніцтва перанесці на месцы, бліжэй да прамысловых і будаўнічых аб'ектаў. Да гэтага часу ў нас існавала сістэма кіраўніцтва праз галінавыя міністэрствы і ведамства. Такая форма кіравання пры дзяржаўна-аператывнага кіраўніцтва на месцах да некаторага ступені стала тэрмазам, бо яна не можа ўлічваць усіх асаблівасцей, усіх патраб тэй ці іншай галіны прамысловасці. З гэтай найбольшай канкрэтызацыі кіраўніцтва, набліжэння яго непасрэдна да прадпрыемстваў у тэзісах Цэнтральнага Камітэта нашай партыі і Савета Міністраў прапаноўваецца перайсці да форм кіравання на тэрытарыяльнаму прынцыпу. У якасці такой формы мысцца на ўвазе стварэнне ў абласцях, краях і рэспубліках, дзе развіта прамысловасць, савецкай народнай гаспадаркі — саўнарсаў. Такая форма кіравання будзе больш адпавядаць сённяшняму ўзроўню развіцця нашай прамысловасці, якой негды цяпер кіраваць з цэнтра, бо немінуць тады кіруючы орган будзе адарваны ад жыцця прадпрыемстваў, ад іх істотных запатрабаванняў. Цяперашні ўзровень развіцця нашай прамысловасці патрабуе далейшага ажыццяўлення ленынскага прынцыпу дэмакратызма і цэнтралізма ў галіне гаспадарчага будаўніцтва, што адпавядае прастору для разгортвання творчай ініцыятывы саміх народных мас, мясцовых органаў, якія, аб'яднаючыся на народную ініцыятыву, будуюць больш поўна забяспечваюць выкананне народнагаспадарчых задач комуністычнага будаўніцтва.

Савецкая народная гаспадарка будзе непасрэдна і апэратывна ажыццяўляць кіраўніцтва падначаленымі ім прадпрыемствамі і будоўлямі, прычым трэба спадзявацца, што гэтыя кіраўніцтва будзе канкрэтным, бо яно будзе грунтоўнае на веданні стану спраў на тым ці іншым прадпрыемстве ці будоўлі, зыходзіць з агульнадзяржаўнага плана развіцця народнай гаспадаркі. Яно, гэтае кіраўніцтва, будзе азначаць далейшую дэмакратызаваную жыцця на тэрыторыі эканамічнай галіны, але і палітычнай. Партыйныя, камсамоўскія і прафсаюзнаы арганізацыі змогуць прымаць непасрэдны

Расце індустрыялізм Мінск. На здымку: на ўскодняй украіне горада. Фото І. Салавейчыка.

Да юбілею Янкі Купалы

Як вядомыя, у Саранск, пісьменнік Савецкай Мароды рыхтуюцца шырока адзначаць 75-годдзе з дня нараджэння народнага поэта Беларусі Янкі Купалы. Праўдзіна Саюза пісьменнікаў даручыла групе мардоўскіх паэтаў перакласці

Вечар памаяці К. Гальдоні

Беларуску гледчаю добра вядомы твор выдатнага італьянскага драматурга Карла Гальдоні. У тэатрах рэспублікі з поспехам ідуць яго п'есы «Лягу», «Слава двух паюнаў», «Гаспадыня гасцініца». Учора грамадскае сталіца адзначала

ўдзел у кіраванні прадпрыемствам, у забеспячэнні яго вытворчых поспехаў. Савецкая народная гаспадарка, як гэта ўказваецца ў тэзісах, павінны будаваць сваю работу на аснове шырокага ўдзелу працоўных у кіраванні прадпрыемствамі і будоўлямі. Работа іх будзе заўсёды знаходзіцца ў цэнтры ўвагі мясцовых органаў савецкай улады, партыйных камітэтаў, якія будуць ажыццяўляць кантроль у межах адпаведных эканамічных адміністрацыйных раёнаў і такім чынам прымаць непасрэдны ўдзел у кіраванні развіццём прамысловасці і будаўніцтва, актыўна садзейнічаць выкананню агульнадзяржаўнага народнагаспадарчага плана.

Комуністычная партыя і Совецкі ўрад, следуючы вялікім ленынскім запаветам, арганізавалі магчымае развіццё сацыялістычнай прамысловасці. Яны заўсёды трымаюць і нададуць будучы трымаць курс на пераважнае развіццё цяжкай індустрыі, бо толькі гэты курс даць магчымасць нашаму народу паспяхова выканаць гістарычныя рашэнні XX з'езду КПСС, які паставіў задачу — дагнаць і перагнаць найбольш развіццё капіталістычных краіны па вытворчасці прадукцыі на душу насельніцтва. Выкананню гэтай задачы будзе спрыяць тое, што савецкая народная гаспадарка, як непасрэдна кіраўніцтва прамысловасці і будаўніцтва, будзе зацікаўлены ў тым, каб шырай разгортвалася народная ініцыятыва, каб нашы вялікія і малыя прадпрыемствы, будоўлі працавалі адпаведна рытмічна, каб не было тых перабоў у вытворчым працэсе, якія часам нагледжваюцца зараз з прычыны прамернай цэнтралізаванай кіраўніцтва імі, калі міністэрствы і ведамствы, будучы адарванымі ад прадпрыемстваў і будоўляў, глыбока не ведаюць іх інтарэсаў, не могуць апэратывна ўмецтваць у вытворчы працэс, аказваць непасрэдны ўплыў на выкананне вытворчых планаў.

Вызначана ў тэзісах ролі саветаў народнай гаспадаркі, дзяржаўнага рэспублікі і дзяржаўнага ССРСР адкрывае набачыныя дэталы магчымасці ў планаванні ўсёй нашай прамысловасці. Складанне планаў пераходзіць на месцы, у эканамічных адміністрацыйных раёнах. Пры планаванні яны змогуць ўлічваць усё свае магчымасці і такім чынам забяспечваюць безумоўнае выкананне і пераважанне вытворчых планаў. Дзяржаўна ССРСР будзе ажыццяўляць адзіную цэнтралізаваную палітыку развіцця важнейшых галін прамысловасці.

Развіццё сучаснай прамысловасці павінна абмапірацца на дасягненні навуцы і тэхнікі, і не толькі нашай айчынай, але і замежнай. З гэтай мэтай большага ўкаранення навуцы і тэхнікі маркуецца пры Савета Міністраў ССРСР стварэнне інжынерна-тэхнічнага камітэта, які будзе дапамагаць дзяржаўнаму і саўнарсамаму вызначыць такія навукова-тэхнічны ўзровень, на якім павінна ісці развіццё асобных галін народнай гаспадаркі.

Немаючы значнае будзе мець і тая акалічнасць, што вывільчана вялікая армія інжынерна-тэхнічных работнікаў, якія цяпер заняты ў міністэрствах і ведамствах і не прымаюць непасрэднага ўдзелу ў вытворчым працэсе. Набліжэнне таксама да прадпрыемстваў і будоўляў імятлікія навукова-даследчыя ўстановы, якія, працуючы ў кантакце з прадпрыемствамі і будоўлямі, будуюць дапамагаць ім ва ўкараненні дасягненняў навуцы і тэхнікі, ва ўзняцці тэхнічнага ўзроўню.

Дваццаты з'езд КПСС вызначыў курс на далейшае пашырэнне праў саюзных рэспублік у справе кіраўніцтва гаспадарчым і культурным будаўніцтвам. За адзін толькі год, які прайшоў з часу з'езду, гэтыя мерапрыемства дало ўжо свае станоўчыя

вынікі. Гэты ленынскі курс накіраваны на далейшае ўмацаванне нашага грамадскага і дзяржаўнага ладу, умацаванне эканамічнай магутнасці, абароназдольнасці нашай сацыялістычнай дзяржавы, уздым добрабыту і культуры народа. Гэты курс даць магчымасць больш правільна размясціць вытворчы сілы краіны, забяспечыць далейшае развіццё эканомікі кожнай нацыянальнай рэспублікі і ўсёй нашай краіны цалкам.

Беларускі народ ужо зараз адчувае той добратворны ўплыў, які аказалі рашэнні XX з'езду КПСС на развіццё эканомікі нашай рэспублікі. З кожным днём усё больш актывізаецца, ідзе на ўздым наша прамысловасць і сельская гаспадарка, павышаецца матэрыяльны ўзровень жыцця народа. Нама нізкага сумнення ў тым, што ажыццяўленне мерапрыемстваў, вызначаных тэзісамі, даць магчымасць забяспечыць яшчэ большы ўздым прамысловасці рэспублікі.

Цэнтральны Камітэт КПСС і Совет Міністраў ССРСР, апублікаваўшы тэзісы даклада «Аб далейшым удасканаленні арганізацыі кіравання прамысловасцю і будаўніцтвам» заклікаюць нашы саюзныя рабочыя клас, інжынерна-тэхнічную інтэлігенцыю, усе свабодны народ прымаць самы гарачы ўдзел у гэтай найвышэйшай дзяржаўнай справе. На прадпрыемствах, ва ўстаноўках — усюды прадоўжыць многалітныя змаганні, на якіх абмяркоўваліся тэзісы. Безумоўна, гэтае ўсенароднае абмеркаванне прынясе свае станоўчыя вынікі, якія дапаможа вызначыць шляхі далейшага ўздыму эканомікі і культуры нашай краіны. Перад нашымі пісьменнікамі, якія жывуць інтарэсамі народа, стаіць пачэсная задача — дапамагчы партыі сваім мастацкім словам у забеспячэнні новага ўздыму нашай сацыялістычнай прамысловасці і будаўніцтва, адлюстроўваць у сваіх творах гарачыя справы рабочага класа на будаўніцтву комунізма.

Аўтобус прабыў на асфальтавай шашы адзін момант. Славівася Беларусь шэрым шырокаяй сцяной спускаўся да Дняпра. Кожная сасна ў ім была матчыцай, а ў нізкіх кожнай ільма — прыгожай і наскрыну Стрыдываруса. Але там, дзе не лалі стаў бы, цяпер чысты хмызняк і некалькі адзіночкіх дрэў. Паміж Оршай і Вёскай Панізоўе абсталі нашы калісці цагляныя сучальныя хваёвыя лясы, а далей да самых Вабініч — бярозавыя гаі. Шукалі ў гэтым стале, што ўзнік на месцы гаў і дуброў, зялёнае дрэва, хоць-бы п'янік, але дарэмна.

Колькі базісных мясцін паявілася на тэрыторыі нашай рэспублікі! Беларусь ішчэ ў пачатку мінулага стагоддзя была лясным краем, цяпер-жа яна мае каля 30 базісных раёнаў.

Як толькі пасля заканчэння грамадзянскай вайны савецкія людзі ўзяліся за аднаўленне народнай гаспадаркі, унаўленне лесу стала адной з першачарговых і важнейшых спраў. Хоць не памятае ўдарных камсамольскіх брыгад, якія ў галі першай пільніцы праславілі сабе прапавітасцю і энтузіязмам! Тады моладзь многа зрабіла для нашага зялёнага друга. Штогод засявалася і высаджвалася больш чым на 23 тысячы гектараў лясоў. Чым мацнейшай ставалася наша сацыялістычная дзяржава, тым больш яна аддавала ўвагу ляснааднаўленню. Напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны пасады і пасевы лесу дасягалі 40 тысяч гектараў у год. Гэта ў стору разоў больш у параўнанні з тым, што было зроблена перад першай сусветнай вайной. Прапрант лясістасці хутка рос.

Вайна і гаспадаранне фашысцкіх захопнікаў нанеслі Беларусі лясам вялікую страту. Больш публічна гектараў лепшых лясоў было высечана і спалена. У 1945 годзе лясістасць Беларусі была самай нізкай за ўсю гісторыю: лясам займалі толькі адну пятую частку з тэрыторыі. Комуністычная партыя і ўрад рэспублікі прынялі рад тэрміновых мер па аднаўленню лясоў. За дваццаць пасляваенных год лясістасць павялічалася больш чым на дзесяць працэнтаў, і цяпер лясамі занята 32 працэнты тэрыторыі.

ШТО ТОШЦА ЗА ПОЛАГАМ ЛЯСІСТАСЦІ?

Беспасрэчна, прапант высокі. Ён у пэўнай ступені падняў аб'ём выліку і няправільныя вывады. Аб гэтым надзівачай пераканальна расказаў В. Пешавеня ў артыкуле «Каб шумелі лясы і дубровы...», змешчаным у газеце «Літаратура і мастацтва» 27 сакавіка г. г. Мне ў сваю чаргу хочацца выказаць некаторыя думкі па гэтым пытанню.

Напярэдадні Айчыннай вайны лясістасць была значна ніжэйшай, чым цяпер. У 1940 годзе, паводле дзясенных Інстытута лесу Акадэміі навук БССР, лясістасць складала 23,7 працэнта. У 1957 годзе гэтая лічба павялічылася да 32 працэнтаў. Але запасы спелага лесу ў 1940 годзе складалі сто мільянаў кубаметраў, а цяпер яны дэда дзесятае дзясцілі мільянаў. Калі-ж улічыць, што мы кожны год высікаем толькі ў дзяржаўных лясах звыш шасці мільянаў кубаметраў, дык становіцца става больш чым трывожым.

На Усесаюзным з'ездзе кампазітараў з дакладам «Становішча і задачы савецкай музычнай творчасці» выступіў Т. Хрэнікў, Б. Ярустоўскі зрабіў садаклад «Аб творчасці савецкіх кампазітараў у галіне музычнага тэатра», а Г. Хубаў — садаклад «Музычная крытыка і творчасць».

Амаль за 40 год існавання савецкай музычнай творчасці Т. Хрэнікў, прайшоў складаную шлях. У яго развіццё былі не толькі дасягненні сутэснага значэння, але і вялікія цяжкасці і супярэчнасці. Сявардзёнае эстэтычных прынцыпаў сацыялістычнага рэалізма, народнасці адбывалася ў барацьбе супраць фармалістычных уяваў і спрышчальных, прымітывных поглядаў на мастацтва. У гэтай барацьбе кампазітар заўсёды дапамагаў Комуністычнай партыі.

Т. Хрэнікў падрабозна гаварыў аб вялікіх здабытках савецкай музыкі на розных этапах сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне, аб гістарычнай ролі пастапоў ЦК нашай партыі і выступленняў кампазітарскай творчасці і пераважнае антынародных тэндэнцыяў ў ёй.

У пастапоў ЦК ад 10 лютага 1948 года аб оперы «Вялікая дружба» вызначаны эстэтычныя прынцыпы, якія павінны абараняла заўсёды, пачынаючы з выказванняў В. І. Ленына аб партыйнасці і народнасці мастацтва.

Пасля першага з'езду кампазітараў дасягнуты новыя поспехі, з'явіліся творы глыбокага жыццёвага зместу, у якіх ярка і пэўна ўясоблены вобразы нашай сучаснасці.

Многія творы гэтай перады вытрымалі выпрабаванне часу і ўвайшлі ў асноўны фонд савецкай музыкі. Цяпер наша музыка з'яўляецца мастацтвам розных індывідуальных пошукаў, якія накіраваны на праўдлівае адлюстраванне жыцця. Значную ўвагу Т. Хрэнікў аддаў у дакладзе песеннай

творчасці. Гаворачы аб развіццё спецыяльнай песеннай творчасці ў брацкіх рэспубліках, Т. Хрэнікў спыніўся і на творчасці беларускіх кампазітараў У. Алоўнікава і Н. Сакалоўскага.

Шмат увагі аддадзена ў дакладзе і творам для музычнага тэатра. «Оперная творчасць», — з'яўляў Т. Хрэнікў, — шырока развіваецца ў многіх рэспубліках нашай краіны». Сярод новых опер, якія паставілі ў апошні перыяд на сцене, названы «Надзежда Дурава» А. Багатырова і «Дзюльчына з Палесса» Я. Ціцюкага.

Па зместу савецкай балетнай творчасці — прычынова новага этапу ў развіццё гэтай мастацтва. Шырокае кола тэм і вобразных ідэяў, наблізіла іх у гэтым сэнсе да мастацтва оперы і музычнай драмы.

Разглядаючы апэру і легкую музыку, дакладчык заўважыў, што наша легкая музыка за апошнія гады аказалася вельмі засмечанай безумоўна пэсенкамі, папурай, фантэзіямі і іншымі відамі дэтанай, джазіраванай музыкі. Псеўданародны замежны «шлагеры» актыўна выцягнулі з эстрады добрыя песні савецкіх кампазітараў. Унікае безліч «джаз-ансамбляў». Усакрадова «самбы», «рубамы» і іншыя джаз-формы сталі пранікаць нават у нацыянальную музыку брацкіх народаў. Задача музыкантаў — змагацца не супраць джаза наогул, а супраць яго дрэнных узораў, супраць яго бяздумных рытмаў і мелодый, схематычных форм, за разнастайнасцю жанраў і форм лёгкай музыкі, за яе свежасцю, эмацыянальнасцю.

Г. Хубаў даў разгорнутую ацэнку работам музыкантаў і крытыкаў. Ён падкрэсліў, што за апошнія гады з'явіліся новыя цікавыя манераграфіі, змястоўныя артыкулы аб кампазітарах — класіках, музычных тэатры, драматургіі, сімфанізме і вакальных жанрах, выйшлі сур'ёзныя тэарэтычныя даследаванні, зборнікі запісаў нацыянальнага фальклору, нарэшце і матэрыялы па гісторыі рускай музыкі і музыкі народаў ССРСР, публікацыі музыч-

на-крытычнай, эпісталайнай і мемуарнай літаратуры.

Гаворачы аб прафесійным прызначэнні крытыка, Г. Хубаў падкрэсліў, што прыпбыў час паставіць пытанне аб праве на высокую годнасць музычнага крытыка, якое даецца не толькі спецыяльнай вышэйшай адукацыяй, але і талентам — умельствам адпавядаць бэнгальскі агонь ад поўнага натхнення, творчасці па прызначэнню ад рамяства рэаліста «па пасадзе». Крытык павінен стаць патрабавальным сябрам кампазітара і заўсёды гаварыць яму шчырую і суровую праўду.

Дакладчык таксама грунтоўна прааналізаваў становішча камернай музыкі і харавых жанраў і вызначыў задачы ў галіне прапаганды савецкай музычнай культуры. Падкрэсліў у дакладзе таксама вынікі творчай дзейнасці музыкантаў і крытыкаў.

«Народнасць, партыйнасць», — сказаў у заключэнне Т. Хрэнікў, — душа нашага мастацтва. Кіруючыся гэтым асноўным прынцыпам нашай сацыялістычнай эстэтыкі, шматлікія нашы атрал савецкіх кампазітараў прыймаў да новых, яшчэ больш высокіх дасягненняў».

Звяртаючыся да дзеючай савецкай музыкі, адзначыў Б. Ярустоўскі, у важныя перыяды яе развіцця, партыя ўдзяляла праблеме гэтага віду мастацтва галоўным чынам на творчай практыцы савецкіх опер і балетаў.

Г. Хубаў даў разгорнутую ацэнку работам музыкантаў і крытыкаў. Ён падкрэсліў, што за апошнія гады з'явіліся новыя цікавыя манераграфіі, змястоўныя артыкулы аб кампазітарах — класіках, музычных тэатры, драматургіі, сімфанізме і вакальных жанрах, выйшлі сур'ёзныя тэарэтычныя даследаванні, зборнікі запісаў нацыянальнага фальклору, нарэшце і матэрыялы па гісторыі рускай музыкі і музыкі народаў ССРСР, публікацыі музыч-

на-крытычнай, эпісталайнай і мемуарнай літаратуры.

Гаворачы аб прафесійным прызначэнні крытыка, Г. Хубаў падкрэсліў, што прыпбыў час паставіць пытанне аб праве на высокую годнасць музычнага крытыка, якое даецца не толькі спецыяльнай вышэйшай адукацыяй, але і талентам — умельствам адпавядаць бэнгальскі агонь ад поўнага натхнення, творчасці па прызначэнню ад рамяства рэаліста «па пасадзе». Крытык павінен стаць патрабавальным сябрам кампазітара і заўсёды гаварыць яму шчырую і суровую праўду.

Дакладчык таксама грунтоўна прааналізаваў становішча камернай музыкі і харавых жанраў і вызначыў задачы ў галіне прапаганды савецкай музычнай культуры. Падкрэсліў у дакладзе таксама вынікі творчай дзейнасці музыкантаў і крытыкаў.

«Народнасць, партыйнасць», — сказаў у заключэнне Т. Хрэнікў, — душа нашага мастацтва. Кіруючыся гэтым асноўным прынцыпам нашай сацыялістычнай эстэтыкі, шматлікія нашы атрал савецкіх кампазітараў прыймаў да новых, яшчэ больш высокіх дасягненняў».

Звяртаючыся да дзеючай савецкай музыкі, адзначыў Б. Ярустоўскі, у важныя перыяды яе развіцця, партыя ўдзяляла праблеме гэтага віду мастацтва галоўным чынам на творчай практыцы савецкіх опер і балетаў.

Г. Хубаў даў разгорнутую ацэнку работам музыкантаў і крытыкаў. Ён падкрэсліў, што за апошнія гады з'явіліся новыя цікавыя манераграфіі, змястоўныя артыкулы аб кампазітарах — класіках, музычных тэатры, драматургіі, сімфанізме і вакальных жанрах, выйшлі сур'ёзныя тэарэтычныя даследаванні, зборнікі запісаў нацыянальнага фальклору, нарэшце і матэрыялы па гісторыі рускай музыкі і музыкі народаў ССРСР, публікацыі музыч-

на-крытычнай, эпісталайнай і мемуарнай літаратуры.

Гаворачы аб прафесійным прызначэнні крытыка, Г. Хубаў падкрэсліў, што прыпбыў час паставіць пытанне аб праве на высокую годнасць музычнага крытыка, якое даецца не толькі спецыяльнай вышэйшай адукацыяй, але і талентам — умельствам адпавядаць бэнгальскі агонь ад поўнага натхнення, творчасці па прызначэнню ад рамяства рэаліста «па пасадзе». Крытык павінен стаць патрабавальным сябрам кампазітара і заўсёды гаварыць яму шчырую і суровую праўду.

Дакладчык таксама грунтоўна прааналізаваў становішча камернай музыкі і харавых жанраў і вызначыў задачы ў галіне прапаганды савецкай музычнай культуры. Падкрэсліў у дакладзе таксама вынікі творчай дзейнасці музыкантаў і крытыкаў.

«Народнасць, партыйнасць», — сказаў у заключэнне Т. Хрэнікў, — душа нашага мастацтва. Кіруючыся гэтым асноўным прынцыпам нашай сацыялістычнай эстэтыкі, шматлікія нашы атрал савецкіх кампазітараў прыймаў да новых, яшчэ больш высокіх дасягненняў».

Звяртаючыся да дзеючай савецкай музыкі, адзначыў Б. Ярустоўскі, у важныя перыяды яе развіцця, партыя ўдзяляла праблеме гэтага віду мастацтва галоўным чынам на творчай практыцы савецкіх опер і балетаў.

Г. Хубаў даў разгорнутую ацэнку работам музыкантаў і крытыкаў. Ён падкрэсліў, што за апошнія гады з'явіліся новыя цікавыя манераграфіі, змястоўныя артыкулы аб кампазітарах — класіках, музычных тэатры, драматургіі, сімфанізме і вакальных жанрах, выйшлі сур'ёзныя тэарэтычныя даследаванні, зборнікі запісаў нацыянальнага фальклору, нарэшце і матэрыялы па гісторыі рускай музыкі і музыкі народаў ССРСР, публікацыі музыч-

ЧЫТАЧ ПРАЦЯГВАЕРАЗМОВУ

У абарону зялёнага друга

Мне хочацца звярнуць увагу яшчэ на адзін момант. Славівася Беларусь шэрым шырокаяй сцяной спускаўся да Дняпра. Кожная сасна ў ім была матчыцай, а ў нізкіх кожнай ільма — прыгожай і наскрыну Стрыдываруса. Але там, дзе не лалі стаў бы, цяпер чысты хмызняк і некалькі адзіночкіх дрэў. Паміж Оршай і Вёскай Панізоўе абсталі нашы калісці цагляныя сучальныя хваёвыя лясы, а далей да самых Вабініч — бярозавыя гаі. Шукалі ў гэтым стале, што ўзнік на месцы гаў і дуброў, зялёнае дрэва, хоць-бы п'янік, але дарэмна.

Колькі базісных мясцін паявілася на тэрыторыі нашай рэспублікі! Беларусь ішчэ ў пачатку мінулага стагоддзя была лясным краем, цяпер-жа яна мае каля 30 базісных раёнаў.

Як толькі пасля заканчэння грамадзянскай вайны савецкія людзі ўзяліся за аднаўленне народнай гаспадаркі, унаўленне лесу стала адной з першачарговых і важнейшых спраў. Хоць не памятае ўдарных камсамольскіх брыгад, якія ў галі першай пільніцы праславілі сабе прапавітасцю і энтузіязмам! Тады моладзь многа зрабіла для нашага зялёнага друга. Штогод засявалася і высаджвалася больш чым на 23 тысячы гектараў лясоў. Чым мацнейшай ставалася наша сацыялістычная дзяржава, тым больш яна аддавала ўвагу ляснааднаўленню. Напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны пасады і пасевы лесу дасягалі 40 тысяч гектараў у год. Гэта ў стору разоў больш у параўнанні з тым, што было зроблена перад першай сусветнай вайной. Прапрант лясістасці хутка рос.

Вайна і гаспадаранне фашысцкіх захопнікаў нанеслі Беларусі лясам вялікую страту. Больш публічна гектараў лепшых лясоў было высечана і спалена. У 1945 годзе

Думаючы пра фестываль...

Праішоў фестывальны конкурс мастацкай самадзейнасці Багушэўскага раёна Віцебскай вобласці. Гэты фестываль — самы звычайны, радавы, у многім падобны на фестываль іншых раёнаў. Ён праводзіўся амаль без папярэдняга адбору, з удзелам амаль усіх маладых выканаўцаў, якія больш-менш рыхталіся і мелі жаданне выступаць.

Раённы фестываль па сутнасці першая ступень, калі выяўляецца, хто трывае на абласны, а затым, можа, і на рэспубліканскі, а каму суджана сыйсці з першай дыстанцыі.

На абласным і асабліва на рэспубліканскім фестывалі маладыя выступаюць маейшай, больш таленавітыя, больш падрыхтаваныя калектывы і выканаўцы. На раённым жа аглядзе асабліва выразна відаць недахопы, хібы, памылкі, якія не перададзены ў падрыхтоўцы да фестывалю. Шмат іх і ў Багушэўскім раёне. На гэтых недахопах варта спыніцца больш падрабязна, бо пры ўдмурнай рабоце шмат што яшчэ можна папаліць.

РЭПЕРТУАР

Гэта, бадай, самае набаледае. Рэпертуар амаль усіх калектываў мастацкай самадзейнасці раёна не арыгінальны, аднастайны, а нэрдака-выпадковы. Навошта, напрыклад, спатрэбілася чатыром калектывам прадставіць на конкурс песню «Назваваюць мяне непрыгожай», пачынаючы «Расцівай, Сібір!» калі ў рэпертуары ўсіх гурткоў раёна налічваецца літаральна некалькі беларускіх песень, і то самых вядомых, самых распаўсюджаных.

Наглядаецца дзіўная тэндэнцыя: выконваюць толькі тыя творы, якія ўсім ужо вядомы. А хто не лепш было б знаёміць слухачоў і глядачоў з мала вядомымі або зусім невядомымі творамі, спрыць іх поспеху? Каму ж, як не калектывам мастацкай самадзейнасці, папулярнаму дэбюту на новых песнях, танцах, вершах у шырокіх народных месцах? Гэтага, нажаль, не робіцца, а калі і робіцца, дык у вельмі нязначнай меры.

Так, напрыклад, танцавальныя калектывы раёна некалькі разоў выконвалі «Малдаўскі танец», украінскі «Ганак», «Рускі карагод», а з беларускіх — толькі «Лявоніха» і «Беларуская полька». Два беларускія танцы на ўвесь раён! Але былі не толькі ў гэтым. І іншыя танцы, прад-

стаўлены на конкурс, даўно паслелі прымільгацца. Не лепш абстаіць справа і ў чыталішкі. Яны не вельмі клопоціцца, каб даясніць ідэі твораў. Абсалютна большасць выступаюшых саборнічала ў ішчым: хто больш запамінаў і вышчыў тэксту. Некалькі завучылі нават цэлыя павы, але чыталі іх, нажаль, манатонна, невыразна.

Рэпертуар чыталішкі склаўся з самых вядомых хрэстаматыйных твораў. Творчасць А. Кулішова была прадставлена адным толькі «Комсамольскім білетам». А колькі намінава паэтам пасля гэтага верша новых твораў, якія неабходна прапанаваць!

Амаль усе вершы чыталіся на рускай мове. Нават верш П. Панчанкі «Аб агітацыі» і той жа «Комсамольскі білет» А. Кулішова чыталіся ў пераложэнні на рускую мову. На беларускай мове прачыталі толькі два творы: «Расціце — не аглядаіцеся» К. Крапівы і паэма А. Бацькі «Алія». Можна здарылася так, што якаясьці выступаюшая не ведала беларускай мовы! Наадварот, удзельнікі конкурсу даказалі валодаць роднай мовай, і яна сакавіта гучала са сцэны, калі выступалі драматычныя калектывы калгаса імя Кірава з аднагодовага п'есы «Гром з аснага неба» А. Рылюкі і калгаса «Перамога» з аднагодовага «Суседка» А. Пальчыўскага.

«ДАЙЦЕ НАМ АКАМПАНІЯТАР!»

Тое, што рэпертуар аднаго самадзейнага калектыва амаль нічым не адрозніваецца ад рэпертуару другога, тлумачыцца не толькі пагоняй за папулярнасцю, імкненнем быць заўсёды «модным». Есць і іншыя прычыны у якіх менш за ўсё вынаюць самі удзельнікі самадзейнасці.

Амаль усе багушэўскія калектывы прад'явілі адну і тую-ж прэтэнзію: — Дайце нам акампаніятара, тады будзем развучаць новыя творы.

Патрабаванне, безумоўна, справядлівае.

Сучаснае становішча многіх самадзейных артыстаў вельмі незадавальняе. Танцавальныя калектывы калгаса імя Леніна Застольскага сельсаведа, якім кіруе Л. Лучанок, відаць, шмат рыхталіся да фестывальнага конкурсу. Але ўсе танцы развучыліся «пад язык». І хоць перад выхадом на сцэну акампаніятар Дома культуры на хату так-сяк паддабраў мелодыю, зладжанасці

у танцоўраў не атрымалася. Яны выступалі самі па сабе, не ў лад з мелодыяй.

А хіба можна лічыць нармальным факт, калі большасць салістаў і харавых калектываў пачынала выступленні на конкурсе без акампаніятараў, а акампаніст Дома культуры, стаячы за кулісамі, сходзіў на слых мелодыю і затым трохі падгрываў? І як можна пасля гэтага патрабаваць не толькі высокага выканаўчага майстэрства, але і наогула захавання правільнай мелодыі, рытму?

У Машанскім сельсавеце хорам кіруе т. Стаселька — звычайныя выскочкі гарманіст, які на слых падбірае і развучвае песні. Многія з іх, натуральна, выконвалі неадкладна, вельмі прыблізна. Але калектывы, у якіх ён працуе, прыкметна выдзяляюцца сярод іншых.

— Што і казань — свой музыкант. Адрэзай відэль, — кінуў нэрда рэпліку з залы ў час выступлення.

Большасць жа гурткоў не мае гарманістаў і рыхтуе творы без суправаджэння. Гэта вельмі зніжае якасць выканання.

Час, нарэшце, і Міністэрству культуры і Дома народнай творчасці вырашыць пытанне, якое даўно хвалюе аматараў сцэны: забяспечыць іх акампаніятарамі. Тыя, хто закочвае музычныя вучылішчы ці музычныя школы, не гаворачы ўжо аб кансерватывах, застаюцца, як правіла, прагнаваць у горадзе, або, у лепшым выпадку, у раённым цэнтры.

І атрымліваецца даволі сумная карціна: кампазітары пішуць музыку, друкуюцца існуючы, але ўсе гэта не даходзіць да самага масавага слухача — да прапагандаўскага. Няма каму там займацца папулярнасцю беларускай музыкі. А тыя неслыханыя песні, якія на слых прыблізна ўспрымаюцца па радыё ці з кінофільмаў, — вельмі нязначная частка багатай музычнай творчасці нашых кампазітараў.

НЕАБХОДНА ДАПАМОГА

Вельмі мала было на конкурсе жывой выдумкі, ініцыятывы. А фестываль якаясьці мэтай існага гэта. Абудзіць творчыя сілы і актыўнасць самых шырокіх мас, выявіць новыя маладыя таленты, дапамагчы ім стаць у строй мастацтва — вось асноўныя задачы фестывалю.

Але, відаць, не ўсе ведаюць

пра гэта ў Багушэўскім раёне. Бо на ўсе лад туп-паўтараліся, напрыклад, песні пра Інданезію ці пра Сібір у той час, калі гурткоўцаў маглі б знайсці народныя песні, танцы, якія былі бы, скажам, на Багушэўшчыне. І як цікава было б пазнаёміцца з імі!

Удзельнікі самадзейнасці калгаса імя Молатова Стайкаўскага сельсаведа спыталі на конкурсе частушкі «наш гурт», якія зусім не датычались жыцця іх сяла. А між тым іныя вёскі складзеныя жыхарамі сваёй вёскі частушкі на мясцовыя тэмы, куды больш дасціпныя і цікавыя. Дык навошта спатрэбілася аддаваць перавагу агульнавядомым, а не ўласным? Добра, што нехта з членаў журы конкурсу ведаў, што калектывы мае свае частушкі, і дамогся, каб іх праспявалі. Але-ж аб гэтым трэба было калектывам заўвага да конкурсу. Больш таго, удзельнікам патрэбна была каліфікаваная дапамога.

Харавую калектыву калгаса імя Кірава такую дапамогу аказаў супрацоўнік раённага Дома культуры. І гэта адрэзай адвадзача. Узвуч, напрыклад, выкананне беларускай народнай песні «Ой, хача-ж мяне маці», якое хача і не зусім бездакорна, але характэрнае паходжанне сваёй тэматыкі, сваёго ўласнага афармлення песні.

І шкада, што вельмі мала адчувалася такой творчай дапамогай мастацкім калектывам раёна. А патрэба ў гэтым вялікая.

Раённым калектывам самадзейнасці, якія выдзелены на абласны фестываль, прапанавана яшчэ рэкамендацыя: ім, відаць, будзе аказана дапамога і з боку раённага аддзела культуры і ў бок РДК, ім дадуць прафесійнага акампаніятара. За калектывы, якія будуць дэпартаваны на рэспубліканскі фестываль, «возьмуцца» ўжо не толькі раённыя кіраўнікі, але і абласныя. Гэта, відаць, добра — падрыхтоўка неабходна. Дрэзна, што такая дапамога не зусім спецыялізаваная, што ўся ўвага і ўсе сілы накіроўваюцца цяпер толькі на удзельнікоў абласнога фестывалю. Большасць жа самадзейных калектываў, якія зазначылі свае выступленні раённым конкурсам, па сутнасці засталіся ні з чым, так і не дачкаліся дапамогі. А фестываль, моладзі не павінен стаць толькі кампаніяй, карговым мерапрыемствам.

А. САБАЛЕЎСкі.
(Наш спец. кар.)
Багушэўск.

у танцоўраў не атрымалася. Яны выступалі самі па сабе, не ў лад з мелодыяй.

А хіба можна лічыць нармальным факт, калі большасць салістаў і харавых калектываў пачынала выступленні на конкурсе без акампаніятараў, а акампаніст Дома культуры, стаячы за кулісамі, сходзіў на слых мелодыю і затым трохі падгрываў? І як можна пасля гэтага патрабаваць не толькі высокага выканаўчага майстэрства, але і наогула захавання правільнай мелодыі, рытму?

У Машанскім сельсавеце хорам кіруе т. Стаселька — звычайныя выскочкі гарманіст, які на слых падбірае і развучвае песні. Многія з іх, натуральна, выконвалі неадкладна, вельмі прыблізна. Але калектывы, у якіх ён працуе, прыкметна выдзяляюцца сярод іншых.

— Што і казань — свой музыкант. Адрэзай відэль, — кінуў нэрда рэпліку з залы ў час выступлення.

Большасць жа гурткоў не мае гарманістаў і рыхтуе творы без суправаджэння. Гэта вельмі зніжае якасць выканання.

Час, нарэшце, і Міністэрству культуры і Дома народнай творчасці вырашыць пытанне, якое даўно хвалюе аматараў сцэны: забяспечыць іх акампаніятарамі. Тыя, хто закочвае музычныя вучылішчы ці музычныя школы, не гаворачы ўжо аб кансерватывах, застаюцца, як правіла, прагнаваць у горадзе, або, у лепшым выпадку, у раённым цэнтры.

І атрымліваецца даволі сумная карціна: кампазітары пішуць музыку, друкуюцца існуючы, але ўсе гэта не даходзіць да самага масавага слухача — да прапагандаўскага. Няма каму там займацца папулярнасцю беларускай музыкі. А тыя неслыханыя песні, якія на слых прыблізна ўспрымаюцца па радыё ці з кінофільмаў, — вельмі нязначная частка багатай музычнай творчасці нашых кампазітараў.

НЕАБХОДНА ДАПАМОГА

Вельмі мала было на конкурсе жывой выдумкі, ініцыятывы. А фестываль якаясьці мэтай існага гэта. Абудзіць творчыя сілы і актыўнасць самых шырокіх мас, выявіць новыя маладыя таленты, дапамагчы ім стаць у строй мастацтва — вось асноўныя задачы фестывалю.

Але, відаць, не ўсе ведаюць

ДЗЕННІК МАСТАЦТВА

Канцэрты Ленінградскай капелі

На гастролях у Мінску выступіла Ленінградская дзяржаўная акадэмічная капела ім. М. І. Глінкі.

Капела сваім выступленнем 30 і 31 сакавіка парадвала слухачоў беларускай сталіцы цікавай і складанай праграмай, выкананай з высокім мастацкім майстэрствам.

У сольным канцэрте былі паказаны творы рускай і заходняй класікі, песні савецкіх кампазітараў і народныя песні. Тонка і пранікнёна прагучаў раманс Глінкі «Венецыянская ноч» у пералажэнні Балакірэва і паэтычныя «Летушнікі» Бараліна ў пералажэнні Г. Дзімітрэўскага.

Выразна і чыста выканала капела мала вядомы мінчанам твор рускага кампазітара XVIII стагоддзя Жыліна «Прабач мне дэзертаж нараканае» (саліст М. Аманьёў).

Заслугоўвае асабліва ўвагу канцэрт кампазітара XVIII стагоддзя Барталяка з новым тэкстам В. Раждзевскага. Выкананы канцэрт № 3 «Радасна сустракаем дзень вясны», нажаль, не поўнаасягавала слухачоў з-за пагэснасцей у харавым ладзе і паружэння ансамблевай злітнасці гучання.

Заходнія кампазітары былі прадставлены карыфэямі эпохі вакальнай паліфаніі Палестрына і Орландо Ласо. У хорах О. Ласо «Як удуюны дні вясны» і «Рэха» капела здолела выдатна дэманстраваць і невызначна тонка інструментарый.

З творы савецкіх кампазітараў выдатна прагучалі складаныя па харавой фактуры «Ноччу ў лесе» Прышчэра і «Тройка» Бранавіцкага. У народных песнях «Жо як упуў туман», «Слаўна мора, свяцінны Байкал» поспех капелі падзяліў саліст І. Тятю. Салістка М. Земскова выразна і невызначна мякка выканала з капелай некалькі народных песень.

Найбольшую цікавасць у слухачоў выклікаў другі канцэрт, праграма якога складалася з кантат В. Моцарта.

Харавая творчасць Моцарта большасці мінчан знаёма толькі па яго «Рэкіме», а між іншым у кампазітара ёсць каля 50 харавых твораў і сем мес.

Кантата «Ды ззяе», напісаная трынаццацігоднім Моцартам, праславіла шчасліва. Да зацьбуўскага пераючы творчасці кампазітара адносіцца яшчэ дзве кантаты з ліку выкананых капелай: «Прыдзіце, людзі, да нас» (1776 г.) і кантата «Царыца неба» (1779 г.).

Выканавуць выразнасць і невызначна канкрэтнасць былі выражаны капелай пры выкананні кантат Грэнана і Яна. Нажаль, аркестр Беларускай філармоніі быў недастаткова чулы да агульнага ансамбля. У канцэртах тэмперажы і з высокім майстэрствам дэманстраваў капелай яе мастак кіраўнік, заслужаны дзеяч мастацтва Рэспублікі А. Ансімаў.

Сёння адбудзецца апошняе выступленне ленынградскага спевакоў. Капела выканала ў суправаджэнні аркестра філармоніі паўсправяджэнні В. Дуброўскага музычна-драматычную кампазіцыю «Манфрэд» кампазітара Шумана (тэкст Байрана). У канцэрте прымуць удзел артысты тэатра імя Янкі Купалы і тэатра імя Горкага.

Н. МАСЛАЎ.

На адмык: выступленне Ленінградскай капелі.

Фота І. Салавейчыка.

У гасцях у майстроў сцэны

Хто з навучнай працоўнай рэзерваў Мінска, наведваючы спектаклі старэйшага ў рэспубліцы тэатра імя Янкі Купалы, не марыў бліжэй пазнаёміцца з выдатнымі майстрамі беларускай сцэны і звязана з імі пастаяннаю творчю дружба? Амжыцца запавяту мару першым удалося выхаванцам рамесніка вучылішча № 5 паліграфістаў, які і красавіка арганізавалі цікавы вечар сустрэчы з купалаўцамі.

Нахай пачатак вечара, які заўсёды, быў некалькі афіцыйным — з кароткім павучальным правам і з традыцыйным уручэннем правільнага адрэсу. Але за ўсім гэтым адчуваўся атмасфера зараджэння сапраўдны «дружбы» вядомых актывістаў з маладымі прадаўцамі рабочага класа. Тыя, каго жартам іныя раз называюць «фабзійцамі» — будучыя друкары, лінацісты, пералічкі — вырашылі не проста пабавіць у гасцях у майстроў мастацтва і раскажаць толькі пра сваю работу і работу імі кіравалі і іншыя жаданне — паказаць уласнае мастацтва і творчы літаратурны, з дапамогай выступлення настаўніка мясцовай сярэдняй школы і супрацоўніка раённай газеты.

Самадзейнасць будучыя паліграфістаў можа ганарыцца такімі здымнымі удзельнікамі, як чыталішкі Аля Вінаградова і выканаўца частушак Уля Каравая, бясспрэчна таленавіты юнак В. Багануў — выканаўца на цымбалах, танцор і чыталішкі. Прымемнае ўражанне ў глядачоў пакінула танцавальная праграма Ніла Белязкі і Браніслава Тумель.

Народны артыст СССР У. Уладзімірскі і народны артыст Беларускай Рэспублікі А. Якімовіч, якія ўдзельнічалі ў гэтым літаратурным і выказваюць надзею, каб дружба паміж рабочымі тэатра і навушчыма працоўнай рэзерваў расла і ўмацоўвалася.

Г. СІЯК.

Нядаўна ўдзельнікі Гродзенскага літаратурнага аб'яднання — празаік Аляксей Карцюк, паэты Міхась Сасілёў і Пятрусь Міхаські наведвалі вучылішча Касцюкаўскай сярэдняй школы № 1. Яны прачыталі свае новыя творы, раскажалі, на чым і заручыліся.

М. СВЯКЛО.

Пры рэдакцыі мастоўскай раённай газеты «Шлях перамогі» створана літаратурнае аб'яднанне. Газета надрукавала дзве літаратурныя старонкі, у якіх змешчаны творы пачынаючых пісьменнікаў і крытыкаў, абмеркаваны на пасяджэнні аб'яднання.

А. ЛЯНКО.

Пачынаючы пісьменнікі Бярозаўскага раёна Брэскай вобласці рыхтуюцца да

поспелі падрыхтаваць, які і паказаў на гэтым невызначным вечары.

Канцэртная праграма была змястоўная і рознастайная. Добра гучаў двухгалосны жаночы хор (кіраўнік П. Грыгорчанка). Нажаль, хор зусім не выконваў беларускіх песень. Увогуле нацыянальны рэпертуар быў слаба прадставлены ў канцэрте.

Рад беларускіх музычных твораў — «Ой, ды зарадзілі», «Кума мая, кумачка» і «Полька» — прагучалі толькі ў выкананні аркестра цымбалаў — вельмі арыгнальна і зладжанна калектыву, у якім, прада, трэба ўзмацніць басовую групу.

Самадзейнасць будучыя паліграфістаў можа ганарыцца такімі здымнымі удзельнікамі, як чыталішкі Аля Вінаградова і выканаўца частушак Уля Каравая, бясспрэчна таленавіты юнак В. Багануў — выканаўца на цымбалах, танцор і чыталішкі. Прымемнае ўражанне ў глядачоў пакінула танцавальная праграма Ніла Белязкі і Браніслава Тумель.

Народны артыст СССР У. Уладзімірскі і народны артыст Беларускай Рэспублікі А. Якімовіч, якія ўдзельнічалі ў гэтым літаратурным і выказваюць надзею, каб дружба паміж рабочымі тэатра і навушчыма працоўнай рэзерваў расла і ўмацоўвалася.

Г. СІЯК.

сваёй першай наравы, на якой будзе абмеркавана творчасць маладых пісьменнікаў і крытыкаў, заслужаныя даклады на пытаннях вывучэння мовы і творчы літаратурны, з дапамогай выступлення настаўніка мясцовай сярэдняй школы і супрацоўніка раённай газеты.

А. ЮДЫЦ.

Нядаўна адбылася першая наравда пачынаючых літаратураў Касцюкаўскага раёна. У ёй удзельнічалі 17 аўтараў, якія выступалі ў раённым і рэспубліканскім друку з вершамі, байкамі і апавяданнямі. У абмеркаванні твораў прынялі ўдзел работнік райкома партыі Н. Зуева і паэт Васіль Матэвушаў. Абрама бюро літаратурнага аб'яднання.

М. АУСЕНКА

людскія творы без слоў гавораць аб трагедзі, якая напаткала нашых суайчыннікаў.

... Акупіраванае Варшава. Гэтыя кадры ўзяты з сакрэтнага фондаў нямецкай арміі. Высокія сцены адлягаюць гэта ад горада. Замучаныя людзі з дня на дзень чакаюць смерці. Другога выхадку няма. Памёршыя ад голаду і катанаванні гестапаўцы пагаржаюць штабелямі, як дровы, на ваганету і звозяць у нейкі хлеў.

Бітва пад Сталінградам, разгром фашысцкіх арміяў у Крму, у Румыніі, Венгрыі, на Балканах, пад Берлінам паклалі канец гітлераўскаму варварству. Народы атрымалі доўгачаканы мір. На экране мы бачым, які будзеца новае Германія, свабодная ад лагунгоў фашызма, Германія працоўных. Мірная стваральная праца кіраўнікі на новабудуемых, гучыць песня праці на вольнай вольні. Гэта творы, дэмакратычная Германія! Але аўтары фільма кажаваюць нам і сённяшнюю Заходнюю Германію. Зноў на існуючую выработку працоўных заводу Крупа, які вырабляе машыны на вуліцах рэманістаў. Мала што змянілася на Захадзе. Каралём агульна, сталі, гармат, патрэбна трыццаць сутнасця вайны. Але народы свету не дапусціць не. Савецкія людзі вераць, што і германскі народ будзе мужна і паслядоўна змагацца за мір і дэмакратыю.

Таленавітыя нямецкія рэжысёры Андрэ Ільз Торндайк стварылі надзвычайна патэтычна актуальны фільм.

Кінодакумент «Гэта не павінна паўтарыцца» — пераканальнае сведчанне творчага росту нямецкага дэмакратычнага кіно.

Хочацца сказаць некалькі слоў аб прасце гэтага фільма. Яго чамусьці не пус-

цільні на «шырока экран». Ужо за квартал ад кінотэатра «Дзіцячы» дзе дэманструецца фільм, дзесяткі людзей зліваюць адно і тое-ж пытанне: «Ці няма лішняга білета». У гэтым пытанні дастаць амаль не магчыма. Фільм дэманструецца ў адным толькі кінотэатры, у якім налічваецца ўсяго каля ста месц. У чым-жа справа? Аказваецца, работнікі, адказныя за паказ хранікальных, навукова-папулярных і дакументальных фільмаў асяродка да сваёй справы па-дзяляюць. Вядома, што білеты на прагляд гэтых карцін, незалежна ад месца і сёнас, каштуюць адзін рубель, а пры паказе мастацкага фільма — ад трох да пяці рублёў. Значыць, на дакументальным фільме фінансавы план не пераважыць і прагратыфікацыя не маюць магчымасці паглядзець не толькі гэты, а і многія іншыя фільмы («Падарожжа па Аргенціне», «Анакандэ», «Блуканні кантынента», «Падарожжа вакол Еўропы», чхаславацкія ляльчынны фільм «Прыгоды бравата салдата Швейка»).

Міністэрству культуры БССР варта падумаць аб адкрыці спецыяльнага тэатра хранікальных, навукова-папулярных, дакументальных і кароткаметражных фільмаў, які гэта зроблена ў Маскве, Ленінградзе, Кіеве, Рызе і іншых гарадах Савецкага Саюза. Фільм «Гэта не павінна паўтарыцца» неабходна паказаць у валькіх тэатрах горада.

Я. КРУПЕНЯ.

Галоўны рэдактар Мікола ТКАЧОЎ.

Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОЎ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Янка КАЗЕКА (намеснік галоўнага рэдактара), Пятро ПР'ЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕЎКА (адказны сакратар), Янка ШАРАХОЎСКІ, Іван ШАНЦІЛА, Рыгор ШІПРА.

У ВЯГОМЛЬСКИМ РАЁНЕ

Цікавы вечар

Раённая бібліятэка правяла літаратурны вечар, прысвечаны А. Макаренку. Аб жыцці і творчасці пісьменніка раскажалі настаўніца сярэдняй школы т. Сакалова.

Даклад «А. С. Макаренко — выдатны прапагандаст кнігі» прачытала студэнтка практыкантка Мінскага бібліятэчнага тэхнікума т. Гайдукеніч.

Сіламі супрацоўнікаў бібліятэкі і студэнтаў практыкантэаў бібліятэчнага тэхнікума для удзельнікаў вечара быў вядзены канцэрт мастацкай самадзейнасці.

Падзяка кіномеханіку

Заслужаным аўтарытэтам і павагай карыстаецца ў насельніцтва Бярозаўскага сельсаведа малады кіномеханік Браніслаў Босы. Ён добра дэманструе кінофільмы, культурна абслугоўвае глядачоў. За добра-спусленную працу Б. Босы ўзнагароджаны значком «Лепшы кіномеханік».

Насустрэча фестывалю

Юнакі і дзяўчаты калгаса «Іскра камунізма» актыўна рыхтуюцца да раённага фестывалю моладзі, які адбудзецца ў красавіку г. г. Тут створаны харавы, драматычны і фізікультурны гурткі. Калектывам мастацкай самадзейнасці кіруе загадчыца Дарэмаўскай хаты чыталішкі т. Камішанка. Самадзейныя артысты часта выступаюць з канцэртамі перад калгаснікамі.

Цяпер калектывы мастацкай самадзейнасці калгаса рыхтуе новую праграму, з якой будзе выступаць на раённым фестывалю.

У сельскай бібліятэцы

Многа людзей бывае вечарамі ў Атрубскай сельскай бібліятэцы. Да паслуг калгаснікаў тут кітай, сямейнае газеты і часопісы, патэфон, шахматы, шашкі, дамино.

Зараз у бібліятэцы каля 200 чытачоў. Найбольш актыўныя з іх калгаснікі Н. Васюковіч, П. Майсёнак, механізатар Н. Майсёнак і іншыя.

Абменныя канцэрты

Калектывы мастацкай самадзейнасці калгаса імя Маленкова і імя М. Горкага абменьваюцца канцэртамі.

У апошні час удзельнікі самадзейнасці калгаса імя М. Горкага двойчы выступілі перад калгаснікамі сельсавета імя Маленкова.

Калектывы мастацкай самадзейнасці калгаса імя Маленкова даў нядаўна канцэрт для жыхароў суседняй вёскі Домжырскі. Цэлаа сусветны сусветны выступленні спевакоў Г. Саловіча, Л. Пусташыла, А. Аўтунька і іншых.

Абодва калектывы рыхтуюць новыя праграмы, прысвечаныя раённаму фестывалю моладзі.

П. БЯЛЯЗКІ.

Кнігі беларускіх пісьменнікаў у маскоўскіх выдавецтвах

Да саракагоддзя Савецкай улады выдавецтва «Савецкі пісьцель» выпускае ў перакладзе на рускую мову рад кніжак беларускіх аўтараў. Некаторыя з іх ужо выйшлі з друку або знаходзяцца ў вытворчасці. У значнай мярзе выпуску літаратуры ў значнай мярзе аповесці і апавяданняў М. Маўра, зборнікі апавяданняў А. Мележа, М. Ракітнага, М. Лупскава. Будучы выданыя «Грозная пушча» А. Кулішова, зборнікі вершаў К. Булы і П. Прыходзькі.

Кнігі беларускіх пісьменнікаў выдуюць таксама ў выдавецтвах Міністэрства абароны СССР і «Молодая гвардыя».

Сустрэчы з юнымі чытачамі

У дні школьных канікул беларускі пісьменнікі сустракаліся з юнымі чытачамі сталіцы. Адна з такіх сустрэч адбылася на трактарным заводзе. У гэты дзень школьнікаў прынялі А. Русак, А. Міронаў, П. Прыходзька. Яны пазнаёмілі юных чытачоў са сваімі новымі творами.

Са школьнікамі сустрэліся таксама А. Якімовіч, В. Вольскі, А. Астрэйка і іншыя.

На кніжнай паліцы

У Дзяржаўным выдавецтве БССР выйшлі з друку і паступілі ў продаж наступныя кнігі мастацкай і музычнай літаратуры:

Р. Мурашка. «Сын». Раман. Прадмова Ю. Шыркоўска. Афармленне мастака М. Бельскага. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 492. Цана 9 руб. 75 кап.

Васіль Матэвушаў. «Маргальскі шоўк». Вершы. Афармленне Л. Прагіна. Тыраж 4 тыс. экз., стар. 64. Цана 70 кап.

Ніла Гілевіч. «Песня ў дарогу». Вершы. Мастак Ф. Навікоўскі. Тыраж 4 тыс. экз., стар. 80. Цана 1 руб. 95 кап.

Ю. Ваня. «Валкія справы маленькага Мікіна». Падзеі аднаго года. Пераклад П. Галубовай. Малюнк Д. Парані. Тыраж 20 тыс. экз., стар. 44. Цана 2 руб. 05 кап.

«Чароўная чаша». Па матывах індыйскіх казак. Апрацоўка для дзяцей Н. Хольца. Пераклад А. Якімовіча. Мастак Н. Гудуць. Тыраж 25 тыс. экз., стар. 128. Цана 3 руб. 10 кап.

Ю. Семіняк. «Дзве падружкі». Для хору з фартэпіяно або баянам. Словы А. Сіткоўскага. Тыраж 3 тыс. экз., стар. 4. Цана 25 кап.

Н. Чуркін. «Козачка». Жартоўныя беларускія народныя песні. Для выскочка голаца ў фартэпіяно. Тыраж 3 тыс. экз., стар. 4. Цана 25 кап.

П. Падкаўраў. «Дайце з гарачкі скаціцы». Для змешанага хору. Тыраж 3 тыс. экз., стар. 8. Цана